

Bod č. 4: Služby zamestnanosti pre starších zamestnancov a podpora rozvoja striebornej ekonomiky

1. SITUÁCIA NA TRHU PRÁCE

Stav a vývoj nezamestnanosti k 31.12.2014

Miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla v decembri 2014 **12,29 %**. Medzimesačne, v porovnaní s novembrom 2014 (12,25 %) vzrástla o 0,04 percentuálneho bodu (p.b.). Medziročne poklesla o 1,21 p. b. (v decembri 2013 13,50 %).

Miera evidovanej nezamestnanosti dosiahla v priemere za rok 2014 12,79 %, čo v porovnaní s rokom 2013 (14,11 %) predstavuje medziročný pokles o 1,32 p.b.

Stav disponibilných uchádzačov o zamestnanie (ďalej len „UoZ“) dosiahol v decembri 2014 **331 733 osôb**. Medzimesačne, v porovnaní s novembrom 2014 (330 517 osôb), vzrástol o 1 216 osôb (o 0,37 %). Medziročne poklesol o 32 492 osôb, čo je o 8,96 % menej (v decembri 2013 364 225 osôb).

Priemerný počet disponibilných UoZ dosiahol roku 2014 počet **345 149 osôb**. V medziročnom porovnaní je to pokles o 35 590 osôb, o 9,35 % (v roku 2013 380 739 UoZ).

Miera nezamestnanosti vypočítaná z celkového počtu UoZ dosiahla v decembri 2014 **13,85 %**. Medzimesačne, v porovnaní s novembrom 2014 (13,86 %) poklesla o 0,01 p.b.. Medziročne poklesla o 0,93 p.b. (v decembri 2013 14,78 %).

Miera nezamestnanosti vypočítaná z celkového počtu UoZ dosiahla v priemere za rok 2014 úroveň **14,29 %** čo predstavuje oproti roku 2013 (15,38 %) pokles o 1,09 p. b.

Stav celkového počtu UoZ dosiahol v decembri 2014 **373 754 osôb**. Medzimesačne, v porovnaní s novembrom 2014 (374 018 osôb), poklesol o 264 osôb (o 0,07 %). Medziročne poklesol o 25 122 osôb, čo je o 6,30 % menej (v decembri 2013 398 876 osôb).

Priemerný stav UoZ dosiahol v roku 2014 **385 661 osôb**. V porovnaní s rokom 2013 (415 006 osôb) je to pokles o 29 345 osôb, o 7,07 %.

Vybrané skupiny znevýhodnených UoZ

Z celkového počtu nezamestnaných (373 754 UoZ) bolo ku koncu decembra 2014 v evidencii:

- 26 417 UoZ - abs. (podiel 7,1 %), čo predstavuje pokles o 1 274 osôb (percentuálny podiel medzimesačne klesol o 0,3 p.b.)
- **92 457 UoZ nad 50 rokov (24,7 % podiel)**, čo predstavuje medzimesačne nárast o 1 061 osôb (percentuálny podiel sa medzimesačne vzrástol o 0,3 p.b.)
- 205 429 dlhodobo nezamestnaných občanov (55,0 % podiel), čo predstavuje medzimesačne nárast o 1 375 osôb (percentuálny podiel medzimesačne vzrástol o 0,4 p.b.)

- 114 261 občanov so vzdelaním nižším ako stredné odborné (podiel 30,6 %), čo predstavuje medzimesačne nárast o 325 osôb (percentuálny podiel sa medzimesačne zvýšil o 0,1 p.b.)
- 13 051 UoZ so ZP (percentuálny podiel 3,5%), čo predstavuje medzimesačne nárast o 44 osôb (percentuálny podiel sa medzimesačne nezmenil)

Celkové počty znevýhodnených UoZ k 31. decembru 2014 dokumentuje nasledovná tabuľka

Územie	Znevýh. UoZ spolu	z toho znevýhodnení podľa § 8 zák.č. 5/2004 Zb.							
		písm. a)	písm. b)	písm. c)	písm. d)	písm. e)	písm. f)	písm. g)	písm. h)
Bratislavský kraj	17 718	1 531	5 551	8 008	3 581	12 332	0	118	418
Trnavský kraj	21 930	2 310	6 536	10 622	5 790	15 932	1	80	826
Trenčiansky kraj	27 297	2 771	8 639	14 714	5 803	19 271	0	190	1 852
Nitriansky kraj	38 903	3 021	12 118	22 592	10 955	28 800	0	558	1 083
Žilinský kraj	35 987	3 934	10 454	19 917	7 870	27 249	0	108	1 730
Banskobystrický kraj	58 838	3 350	16 206	39 368	23 683	45 324	1	431	1 942
Prešovský kraj	72 828	5 519	17 036	48 410	31 702	57 923	0	222	3 206
Košický kraj	62 562	3 981	15 917	41 798	24 877	49 608	4	373	1 994
Slovensko	336 063	26 417	92 457	205 429	114 261	256 439	6	2 080	13 051

- a) absolvent školy
- b) občan starší ako 50 rokov veku
- c) dlhodobo nezamestnaný občan
- d) občan - vzdelanie nižšie ako stredné odborné
- e) občan - 12 kal. mes. nemal pravidelne platené zamestnanie
- f) štátny príslušník tretej krajiny – azyl/doplnková ochrana
- g) osamelý občan – starostlivosť o odkázanú osobu/starajúci sa o dieťa
- h) občan so zdravotným postihnutím

UoZ podľa veku v SR

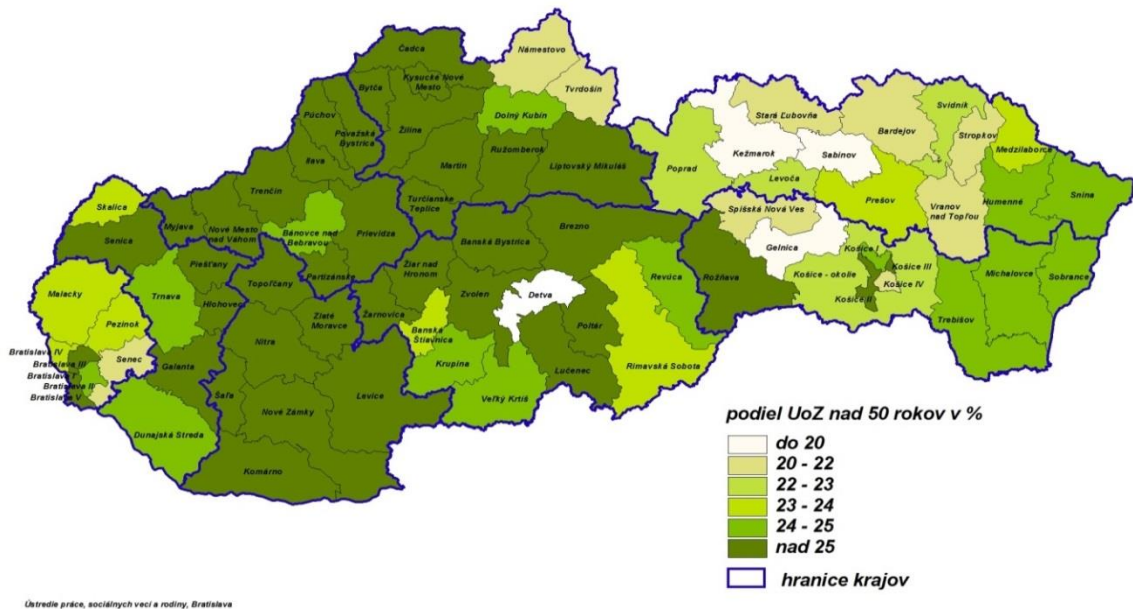
Štruktúru UoZ podľa veku podľa jednotlivých krajov za sledované obdobie dokumentuje nasledovná tabuľka:

	UoZ spolu	15 - 24 r.	25 - 34 r.	35 - 49 r.	50 r. a viac
Bratislavský kraj	21 600	3 071	5 826	7 140	5 563
Trnavský kraj	26 034	4 805	6 099	8 582	6 548
Trenčiansky kraj	31 766	5 736	7 441	9 921	8 668
Nitriansky kraj	44 060	6 862	9 934	15 122	12 142
Žilinský kraj	40 782	7 974	9 156	13 178	10 474
Banskobystrický kraj	63 791	10 354	14 870	22 330	16 237
Prešovský kraj	78 527	15 620	19 753	26 090	17 064
Košický kraj	67 194	11 047	16 924	23 276	15 947
Slovensko	373 754	65 469	90 003	125 639	92 643

Najvyšší počet znevýhodnených UoZ sa kumuluje do kategórie občanov, ktorí najmenej 12 po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nemali pravidelne platené zamestnanie (256 439 UoZ), dlhodobo

nezamestnaných občanov (205 429 UoZ), občanov so vzdelaním nižším ako stredné odborné (114 261 UoZ) a **UoZ nad 50 rokov (92 457 osôb)**.

Podiel UoZ nad 50 rokov na celkovej počte UoZ k 31.12.2014

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava

Mapa nezamestnanosti tejto cieľovej skupiny dokumentuje, že najvyššie podiely boli dosiahnuté v okresoch Bratislava I, III a V, Galanta, Piešťany, Hlohovec, Senica, v okresoch nitrianskeho kraja, trenčianskeho kraja (okrem Bánoviec nad Bebravou), v okresoch žilinského kraja (okrem okresov Dolný Kubín, Tvrdošín a Námestovo), v okresoch banskobystrického kraja a to Žarnovica, Žiar nad Hronom, Banská Bystrica, Brezno, Poltár, Lučenec a Zvolen a v okresoch Rožňava, Košice II. a III.

2. AKTÍVNA POLITIKA TRHU PRÁCE

Úlohou aktívnej politiky trhu práce (ďalej len „AOTP“) je predovšetkým uľahčiť a urýchliť prechod nezamestnaných občanov do práce a prostredníctvom špecifických programov udržiavať schopnosť ľudí pracovať a nájsť si miesto na trhu práce.

V rámci AOTP sa realizujú a podporujú opatrenia, programy, projekty a aktivity, ktoré uľahčujú integráciu a reintegráciu UoZ, najmä skupín osôb znevýhodnených na trhu práce, medzi ktoré patria aj **osoby vo veku 50 a viac rokov**, prostredníctvom nástrojov aktívnych opatrení na trhu práce (ďalej len „AOTP“).

Nástroje AOTP napomáhajú aj rozvoju podnikania podporou vytvárania nových pracovných miest (PM) a udržiavania existujúcich PM a zamestnancov zamestnaných na týchto podporovaných miestach.

Rozhodujúca väčšina nástrojov AOTP, podľa zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o službách zamestnanosti“), sa implementuje a financuje prostredníctvom národných projektov v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia, ako prostriedku na získanie a transfery zdrojov z Európskej únie (ďalej len „EÚ“), konkrétne z Európskeho sociálneho fondu (ESF). V zmysle prijatých pravidiel ESF sú nástroje AOTP spolufinancované aj z prostriedkov ŠR SR, spravidla v pomere 85 % : 15 %.

2.1 Informácia o uplatňovaní vybraných nástrojov aktívnych opatrení na trhu práce so zreteľom na osoby vo veku 50 rokov a viac

Jednotlivé nástroje AOTP možno členiť podľa ich zacielenia na **nástroje zvyšujúce zamestnateľnosť**, nástroje **zvyšujúce zamestnanosť** a nástroje **podporujúce udržanie existujúcich PM**.

2.1.1 Zvyšovanie zamestnateľnosti

Vybrané nástroje AOTP orientované na ponukovú stránku trhu práce, t. j. na potenciál pracovnej sily a zvyšovanie zamestnateľnosti a pracovnej mobility, sú:

- poskytnutie náhrady časti cestovných výdavkov UoZ, ktoré súvisia s absolvovaním vstupného pohovoru alebo výberového konania u zamestnávateľa (§ 32ods. 12 písm. d) zákona),
- odborné poradenské služby (§ 43 zákona),
- vzdelávanie a príprava pre trh práce UoZ a ZoZ (§ 46 zákona),
- príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj (§ 52 zákona),
- príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby (§ 52a zákona).

Náhrada časti cestovných výdavkov UoZ, ktoré súvisia s absolvovaním vstupného pohovoru alebo výberového konania u zamestnávateľa alebo s účasťou na skupinovom sprostredkovaní zamestnania, ktoré organizuje ústredie alebo úrad na území Slovenskej republiky pre zamestnávateľa alebo pre zamestnávateľa z členského štátu Európskej únie - § 32 ods. 12 písm. d)

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) na účely sprostredkovania zamestnania poskytuje uchádzačovi o zamestnanie náhradu časti cestovných výdavkov, ktoré súvisia s absolvovaním vstupného pohovoru alebo výberového konania u zamestnávateľa alebo s účasťou na skupinovom sprostredkovaní zamestnania, ktoré organizuje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny alebo úrad na území Slovenskej republiky pre zamestnávateľa alebo pre zamestnávateľa z členského štátu EÚ, ak sú cestovné výdavky vyššie ako štyri eurá, a to vo výške 70 % z preukázaných cestovných výdavkov, najviac v sume 35 eur v úhrne za všetky cesty uskutočnené v kalendárnom mesiaci.

V roku 2013 náhrada časti cestovných výdavkov v zmysle tohto ustanovenia bola poskytnutá celkom 3 123 UoZ, z toho 165 UoZ vo veku 50 rokov a viac (5,2%) v celkovej poskytnutej sume finančných prostriedkov 63 705,8€. Finančné prostriedky na náhradu časti cestovných výdavkov súvisiacich s absolvovaním vstupného pohovoru alebo výberového konania u zamestnávateľa alebo s účasťou na skupinovom sprostredkovaní zamestnania, ktoré organizovalo ústredie alebo úrad na území Slovenskej republiky pre zamestnávateľa alebo pre zamestnávateľa z členského štátu Európskej únie, boli poskytované len zo ŠR.

V roku 2014 bola poskytnutá náhrada cestovných výdavkov celkom 3 058 UoZ, z toho **245 (8,01 %) osobám vo veku 50 rokov a viac**. V roku 2014 v porovnaní s rokom 2013 bol zaznamenaný pokles celkového počtu UoZ o 65 (2,12 %) UoZ a nárast počtu osôb vo veku 50 rokov a viac o 80 (32,65 %) osôb.

Odborné poradenské služby (OPS) - § 43

OPS sú v zamerané na riešenie problémov spojených s pracovným uplatnením uchádzača o zamestnanie, na vytváranie súladu medzi jeho osobnostnými predpokladmi a požiadavkami na vykonávanie určitého zamestnania, na ovplyvňovanie rozhodovania a správania sa UoZ, ako aj na jeho sociálnu a pracovnú adaptáciu. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny môže odborné poradenské služby zabezpečiť UoZ a záujemcom o zamestnanie (ZoZ) individuálnou alebo skupinovú formou. V rámci odborných poradenských služieb sa poskytované individuálne akčné plány, skupinové poradenské aktivity (napr. sociálno-psychologický výcvik, sociálno-komunikačný tréning a pod.), výbery na vzdelávanie a prípravu pre trh práce, zahrňujúce zhodnotenie a určenie druhu vzdelávacej aktivity, psychologické poradenstvo, bilancia individuálneho potenciálu a pod.

V roku 2013 sa OPS stali najviac využívaným AOTP a významnou mierou sa podieľali na podpore zamestnateľnosti UoZ. Celkovo boli v roku 2013 poskytnuté odborné poradenské služby pre 179 002 UoZ. V roku 2014 boli poskytnuté odborné poradenské služby pre 135 712 UoZ, čo predstavuje pokles oproti predchádzajúcemu roku o 43 290 UoZ. Pokles počtu poskytnutých OPS môže vysvetľovať kladenie vyššieho dôrazu na kvalitu poskytovaných OPS, keďže v roku 2014 pokračovala modernizácia odborných poradenských služieb, do ktorých boli integrované prvky celoživotného kariérového poradenstva, v súlade s odporúčaniami Rezolúcie Rady EÚ 2008/C 319/02.

Vzdelávanie a príprava pre trh práce uchádzača o zamestnanie (vzdelávanie UoZ) - § 46

Vzdelávanie UoZ je teoretická príprava alebo praktická príprava UoZ, ktorú si vyžaduje jeho uplatnenie na trhu práce a ktorá umožňuje získať nové odborné vedomosti, zručnosti a schopnosti na účel pracovného uplatnenia vo vhodnom zamestnaní. Vzdelávanie UoZ sa realizuje dvomi formami:

- vzdelávanie UoZ zabezpečené úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (úrad),
- vzdelávanie zabezpečené z vlastnej iniciatívy UoZ.

V roku 2013 bolo na vzdelávanie, ktoré zabezpečoval úrad zaradených 1 302 UoZ, z toho 241 UoZ starších ako 50 rokov veku (18,5 %). V roku 2014 bolo na vzdelávanie, ktoré zabezpečoval úrad zaradených 5 742 UoZ, čo predstavuje nárast o **4 440 UoZ. UoZ starších ako 50 rokov veku** bolo zaradených na vzdelávanie **1 017 (17,7 %)**.

Tento významný vzostup v počte UoZ, pre ktorých bolo zabezpečené vzdelávanie úradom súvisí pravdepodobne s ukončovaním realizácie národných projektov NP III-2/A - Vzdelávanie a príprava pre trh práce a NP III-2/B - Zvyšovanie zamestnanosti a zamestnateľnosti znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

V roku 2013 absolvovalo vzdelávanie z vlastnej iniciatívy 307 UoZ, z toho **60 UoZ starších ako 50 rokov veku (15,5 %)**. V roku 2014 absolvovalo vzdelávanie z vlastnej iniciatívy 948

UoZ, čo predstavuje nárast o 641 UoZ. **UoZ starších ako 50 rokov veku absolvovalo vzdelávanie z vlastnej iniciatívy 191 UoZ (20,1 %).**

Vzostup v počte UoZ, ktorí absolvovali vzdelávanie z vlastnej iniciatívy taktiež pravdepodobne súvisí s ukončovaním realizácie národných projektov NP III-2/A - Vzdelávanie a príprava pre trh práce a NP III-2/B - Zvyšovanie zamestnanosti a zamestnateľnosti znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

Príspevok na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj - § 52

Aktivačná činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj (ďalej len „aktivačná činnosť“) je podpora udržiavania pracovných návykov dlhodobu nezamestnaného občana, ktorý je poberateľom dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi.

Aktivačnú činnosť UoZ vykonáva nepretržite najviac počas **šiestich kalendárnych mesiacov** v rozsahu najviac 20 hodín týždenne okrem týždňa, v ktorom sa aktivačná činnosť začala, s možnosťou jej opakovaného vykonávania najviac počas **ďalších dvanástich kalendárnych mesiacov**.

V roku 2013 bolo na aktivačnú činnosť formou menších obecných služieb pre obec alebo formou menších služieb pre samosprávny kraj bolo zaradených 17 475 UoZ z toho **3 491 (19,97%) UoZ vo veku 50 rokov a viac**. V roku 2014 bolo na aktivačnú činnosť zaradených 27 260 UoZ, z toho **6 369 (23,36 %) osôb vo veku 50 rokov a viac**. V roku 2014 v porovnaní s rokom 2013 bol zaznamenaný nárast celkového počtu UoZ o 9 785 (35,89 %) UoZ a **nárast počtu osôb vo veku 50 rokov a viac o 2 878 (45,18 %) osôb**.

Príspevok na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby - § 52a

Dobrovoľnícka služba je forma aktivácie UoZ vykonávaním dobrovoľníckej činnosti, ktorej cieľom je získanie praktických skúseností pre potreby trhu práce.

Dobrovoľnícku službu vykonáva UoZ v rozsahu 20 hodín týždenne nepretržite najviac počas šiestich kalendárnych mesiacov u právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktorá svoju činnosť v niektorej z vyššie uvedených oblastí nevykonáva za účelom dosiahnutia zisku. Opakovane môže dobrovoľnícku službu vykonávať len vtedy, ak ide o poskytovanie pomoci pri prírodných katastrofách, ekologických katastrofách, humanitárnej pomoci a v civilnej ochrane. Účasť UoZ na vykonávaní dobrovoľníckej služby je **dobrovoľná**.

V roku 2013 bolo na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby zaradených 3 603 UoZ, z toho **708 UoZ vo veku 50 a viac rokov (19,65%)**. V roku 2014 to bolo na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby zaradených 6 512 UoZ, z toho **1 344 (20,63 %) osôb vo veku 50 rokov a viac**. V roku 2014 v porovnaní s rokom 2013 bol zaznamenaný nárast celkového počtu UoZ o 2 909 (44,67 %) UoZ a **nárast počtu osôb vo veku 50 rokov a viac o 636 (47,32 %) osôb**.

2.1.2 Zvyšovanie zamestnanosti

Nástroje AOTP orientované na stimulovanie dopytu po pracovnej sile najmä formou poskytovania príspevkov zamestnávateľom a UoZ na vytváranie nových pracovných miest sú:

- príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 49 zákona),
- príspevok na zamestnávanie znevýhodneného UoZ (§ 50 zákona),
- príspevok na podporu zamestnanosti na realizáciu opatrení na ochranu pred povodňami a na riešenie následkov mimoriadnej situácie (§ 50j zákona účinný do 30. 4. 2013),
- príspevok na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti (§ 50j zákona účinný od 1.5.2013),
- príspevok na zriadenie chránenej dielne a chráneného pracoviska (§ 56 zákona),
- príspevok občanovi so zdravotným postihnutím na prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti (§ 57 zákona),
- príspevok na činnosť pracovného asistenta (§ 59 zákona).

Príspevok uchádzačovi o zamestnanie na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 49)

Príspevok uchádzačovi o zamestnanie - občanovi so zdravotným postihnutím na samostatnú zárobkovú činnosť (§ 57)

Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť môže UoZ získať len ak sa zaviazal, že bude prevádzkovať živnosť najmenej tri roky (§ 49), resp. pri poskytnutí príspevku občanovi so ZP dva roky (§57) ako samostatne zárobkovo činná osoba (ďalej len „SZČO“) v zmysle zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov; alebo bude SZČO, ktorá bude vykonávať poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách v zmysle § 12a až 12e zákona č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov v znení neskorších predpisov (ako samostatne hospodáriaci roľník).

V roku 2013 bolo v rámci príspevku na SZČ podľa § 49 vytvorených a obsadených 4 984 PM v sume 16 125 247,94 EUR, pričom z tohto počtu bolo **521 občanov nad 50 rokov (10,45 %)**. Keďže povinnosť prevádzkovania SZČ príjemcami príspevku určená zo zákona o službách zamestnanosti účinného do 30. 4. 2013 bola dva roky, do uvedeného počtu v roku 2013 spadali aj príjemcovia príspevku, ktorým bol poskytnutý príspevok v roku 2012, ktorí povinne prevádzkovali SZČ aj v roku 2013, kedy bolo príjemcov príspevku na SZČ celkom 9 666, pričom z tohto počtu bolo 1 025 občanov nad 50 rokov (10,60%).

Pokiaľ ide o štruktúru znevýhodnených UoZ so ZP, ktorým bol poskytnutý príspevok **občanovi so ZP na SZČ** pozitívnym javom je, že v rámci uvedeného nástroja AOTP, z celkového počtu 312 PM vytvorených v r. 2013 podporených sumou 2 452 256,50 EUR, bolo **111 PM vytvorených občanmi so ZP nad 50 rokov veku (t.j. 35,57 %)**, pričom v roku 2012 bolo 628 občanov so ZP SZČO podporených príspevkom, z toho 233 bolo občanov so ZP nad 50 rokov (37,5 %), SZČO podporených príspevkom z prostriedkov úradu PSVR.

V roku 2014 v súvislosti so zmenou zákonných podmienok poskytnutia príspevku na SZČ podľa § 49, ako aj príspevku občanovi so ZP na SZČ podľa § 57 v zmysle novely zákona o službách zamestnanosti účinnej od 1. 5. 2013, došlo k zníženiu počtu žiadateľov o uvedené príspevky.

V roku 2014 bolo vytvorených **2 712 PM** podporených z príspevku na SZČ podľa § 49 v celkovej sume 6 819 946,10 EUR, z čoho bolo **222 občanov nad 50 rokov (8,19 %)**. V roku 2014 teda pri dodržaní zákonnej povinnosti trojročného prevádzkovania SZČ podnikalo celkom 7 080 občanov podporených z príspevku na SZČ, z ktorých bolo 667 občanov nad 50 rokov (9,42 %).

Občanmi so ZP bolo v roku 2014 vytvorených 94 PM podporených z príspevku občanovi so ZP podľa § 57 v celkovej sume 411 696,30 EUR, pričom z tohto počtu bolo **26 občanov nad 50 rokov (27,66 %)**. V roku 2014 teda pri dodržaní zákonnej povinnosti dvojročného prevádzkovania SZČ podnikalo celkom 371 občanov so ZP podporených z príspevku občanovi so ZP na SZČ, z ktorých bolo **123 občanov nad 50 rokov (33,15 %)**.

Príspevok na zamestnávanie znevýhodneného UoZ - § 50

Príspevok na podporu zamestnávania znevýhodneného uchádzača o zamestnanie sa poskytuje zamestnávateľovi, ktorý na vytvorené pracovné miesto prijme do pracovného pomeru znevýhodneného uchádzača o zamestnanie UoZ vedeného v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej tri mesiace, ak pracovný pomer je dohodnutý najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času a ak zamestnávateľ o príspevok písomne požiada.

Príspevok slúži na úhradu časti celkovej ceny práce zamestnanca.

V roku 2013 bolo prostredníctvom § 50 zákona podporených celkom 1 555 pracovných miest, z toho pre UoZ vo veku 50 rokov a viac **497 pracovných miest**, čo predstavuje **32,0 %** z celkového počtu.

V roku 2014 bolo prostredníctvom § 50 podporených celkom 3 157 pracovných miest, z toho pre UoZ vo veku 50 rokov a viac **871 pracovných miest**, čo predstavuje **27,6%** z celkového počtu. V roku 2014 oproti roku 2013 bol **nárast podporených pracovných miest o 103,0% a počet pracovných miest pre nezamestnaných vo veku 50 a viac rokov o 75,3%**.

Príspevok na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti - § 50j

Príspevok na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti (ďalej len „príspevok“) môže úrad poskytnúť zamestnávateľovi, ktorý na vytvorené pracovné miesto prijme do pracovného pomeru na určitú dobu **znevýhodneného uchádzača o zamestnanie vedeného v evidencii uchádzačov o zamestnanie najmenej tri mesiace, ak má viac ako 50 rokov** alebo nižšie ako stredné odborné vzdelanie alebo znevýhodneného uchádzača o zamestnanie, ktorý bol v evidencii uchádzačov o zamestnanie dlhšie ako 12 mesiacov. Pracovný pomer musí byť dohodnutý najmenej v rozsahu polovice ustanoveného týždenného pracovného času a ak zamestnávateľ o príspevok písomne požiada.

Príspevok sa poskytuje **najviac počas deviatich kalendárnych mesiacov** bez možnosti jeho opakovaného poskytovania na zamestnávanie toho istého zamestnanca počas obdobia dvoch rokov bezprostredne nasledujúcich po skončení pracovného pomeru.

Príspevok sa poskytuje na základe písomnej dohody o poskytnutí príspevku uzatvorenej medzi úradom a zamestnávateľom. Príspevok poskytuje zamestnávateľovi úrad, v ktorého územnom obvode zamestnávateľ vytvorí pracovné miesto.

Týmto nástrojom bolo v roku 2013 podporených **4 938** uchádzačov o zamestnanie (UoZ), na ktorých bolo v danom roku vyčerpaných viac ako 9,3 mil. Eur. UoZ vo veku 50 a viac rokov bolo podporených **2 167** z 4 938 celkovo podporených, čo činí **43,88 %** všetkých podporených týmto aktívnym opatrením na trhu práce.

V roku 2014 bolo podporených podľa § 50j **3 996** UoZ s celkovým čerpaním vo výške 12,4 mil. Eur (nárast o viac ako 3 mil. Eur). Počet všetkých podporených UoZ klesol o 942 (o 19,08 %). Z 3 996 podporených UoZ bolo **1 782** (44,59 %) vo veku 50 a viac rokov. Pomer UoZ s viac ako 50 rokov na všetkých podporených príspevkom na podporu rozvoja miestnej a regionálnej zamestnanosti stúpol medziročne o **0,71 %**.

§ 56 Príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska

Príspevok na zriadenie chránenej dielne alebo na chráneného pracoviska (CHD/CHP) môže úrad poskytnúť právnickej alebo fyzickej osobe, ak na zriadené pracovné miesto prijme uchádzača o zamestnanie, ktorý je občanom so zdravotným postihnutím (UoZ so ZP) vedeným v evidencii UoZ najmenej jeden mesiac.

Celkový počet UoZ so ZP umiestnených (= vstupujúcich na opatrenie v roku 2013) na vytvorené pracovné miesta v CHD/CHP podľa bol **2 756**, z toho počet UoZ so ZP, ktorí v čase začiatku umiestnenia na nástroj AOTP **dosiahli vek 50 a viac rokov bol 1 177**, čo z celkového počtu predstavuje 42,71%.

Celkový počet UoZ so ZP umiestnených (= vstupujúcich na opatrenie v roku 2014) na vytvorené pracovné miesta v CHD/CHP podľa § 56 bol **954**, z toho počet UoZ so ZP, ktorí v čase začiatku umiestnenia na nástroj AOTP dosiahli vek 50 a viac rokov bol **390**, čo z celkového počtu predstavuje **40,88%**. V porovnaní s rokom 2013 došlo k poklesu o 1,83% v počte UoZ so ZP vo veku 50 a viac rokov na celkovom počte UoZ so ZP umiestnených na vytvorené pracovné miesta v CHD/CHP podľa § 56 zákona o službách zamestnanosti.

Oproti roku 2013 došlo v roku 2014 k výraznému poklesu v počte novovytvorených pracovných miest, zatiaľ čo v čerpaní finančných prostriedkov na uvedený nástroj AOTP v roku 2014 paradoxne nedošlo až k takému výraznému poklesu.

Možno konštatovať, že nižší nárast počtu novovytvorených pracovných miest sa javí ako dôsledok novely zákona o službách zamestnanosti účinnej od 1. 5. 2013, ktorý sa reálne prejavil až v roku 2014. Kým v minulosti bol príspevok podľa § 56 zákona o službách zamestnanosti určený tak na náklady na zriadenie CHD/CHP ako aj na náklady na celkovú cenu práce (CCP) občanov so zdravotným postihnutím (OZP), uvedenou novelou zákona o službách zamestnanosti bol určený výlučne na zriaďovacie náklady CHD/CHP. Z uvedeného dôvodu sa pre potenciálnych zamestnávateľov takých zamestnancov, ktorí sú OZP, stal nezaujímavým, resp. menej zaujímavým, keďže väčšina zamestnávateľov tento príspevok používala práve na financovanie CCP zamestnancov, ktorí sú OZP.

Na margo čerpanej sumy finančných prostriedkov možno uviesť, že skutočnosť, že oproti minulým rokom táto suma priamo úmerne nepoklesla spolu s počtom novovytvorených pracovných miest, ovplyvňuje predovšetkým dofinancovanie tých pracovných miest, ktoré boli vytvorené v zmysle dohôd uzatvorených pred už spomínanou novelou zákona o službách zamestnanosti (t. j. do 30. 4. 2013), a pri ktorých sa zamestnávatelia rozhodli, že príspevok použijú na CCP zamestnancov, ktorí sú OZP.

§ 59 Príspevok na činnosť pracovného asistenta

Úrad poskytne príspevok zamestnávateľovi, ktorý zamestnáva občana so zdravotným postihnutím, alebo samostatne zárobkovo činnú osobu, ktorá je občanom so zdravotným postihnutím, ak z druhu zdravotného postihnutia a z vykonávanej pracovnej činnosti zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činné osoby vyplýva potreba pracovného asistenta.

Celkový počet osôb zaradených na PM podľa § 59 bol **788**, z toho počet osôb, ktorí v čase začiatku umiestnenia na nástroj AOTP dosiahli vek **50 a viac rokov bol 212**, čo z celkového počtu predstavuje 26,90%.

Celkový počet osôb zaradených na PM podľa § 59 bol **769**, z toho počet osôb, ktorí v čase začiatku umiestnenia na nástroj AOTP dosiahli vek 50 a viac rokov bol **207**, čo z celkového počtu predstavuje **26,92%**.

V porovnaní s rokom 2013 došlo k minimálnemu nárastu o 0,02% v počte osôb vo veku 50 a viac rokov na celkovom počte osôb zaradených na nástroj AOTP podľa § 59 zákona o službách zamestnanosti.

2.1.3 Udržanie existujúcich pracovných miest

Nástroje AOTP zamerané na podporu udržania zamestnancov v zamestnaní, udržanie existujúcich PM a predchádzanie zrušenia PM alebo hromadného prepúšťania zamestnancov sú:

- vzdelávanie a príprava pre trh práce zamestnanca (§ 47 zákona),
- príspevok na podporu udržania v zamestnaní zamestnancov s nízkymi mzdami (§ 50a zákona účinný do 30. 4. 2013),
- príspevok na dochádzku za prácou (§ 53 zákona),
- príspevok na udržanie občana so ZP v zamestnaní (§ 56a zákona),
- príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov (§ 60 zákona).

Vzdelávanie a príprava pre trh práce zamestnanca - §47

Vzdelávanie a prípravu pre trh práce zamestnancov vykonáva zamestnávateľ v záujme ďalšieho pracovného uplatnenia svojich zamestnancov. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny môže poskytnúť príspevok na vzdelávanie a prípravu pre trh práce zamestnanca zamestnávateľovi, ak sa zamestnávateľ zaviazal, že po skončení vzdelávania a prípravy pre trh práce zamestnancov bude zamestnávať týchto zamestnancov najmenej počas 12 mesiacov alebo vzdelávanie a prípravu pre trh práce zamestnancov uskutoční ako súčasť opatrení, ktoré umožňujú predísť hromadnému prepúšťaniu alebo obmedziť hromadné prepúšťanie.

V roku 2013 bolo vzdelávaných 8 zamestnancov, z toho 5 zamestnancov starších ako 50 rokov veku. V roku 2014 bolo vzdelávaných 43 zamestnancov, z toho 11 zamestnancov starších ako 50 rokov veku.

Príspevok na dochádzku za prácou - § 53

Úrad poskytuje mesačne príspevok na dochádzku za prácou na úhradu časti cestovných výdavkov na dochádzku z miesta trvalého pobytu alebo z miesta prechodného pobytu do miesta výkonu zamestnania uvedeného v pracovnej zmluve a späť zamestnancovi, ktorý bol UoZ vedeným v evidencii UoZ najmenej tri mesiace a ktorý bol vyradený z evidencie UoZ z dôvodu vzniku pracovného pomeru alebo obdobného pracovného vzťahu okrem pracovnoprávneho vzťahu založeného dohodami o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Príspevok na dochádzku za prácou sa poskytuje najviac počas šiestich mesiacov od jeho nástupu do zamestnania, najviac v sume 135 € mesačne v závislosti od vzdialenosti miesta výkonu zamestnania od miesta trvalého alebo prechodného pobytu zamestnanca.

V roku 2014 bol príspevok na dochádzku za prácou poskytnutý celkom 7 035 žiadateľom, z toho **874 (12,42 %) osobám vo veku 50 rokov a viac**. V roku 2014 v porovnaní s rokom 2013 bol zaznamenaný pokles celkového počtu žiadateľov o 3 487 (49,56 %) žiadateľov a **pokles počtu osôb vo veku 50 rokov a viac o 271 (31,00 %) osôb**.

Príspevok na udržanie občana so ZP v zamestnaní - § 56a

Príspevok sa poskytuje na udržanie občana so zdravotným postihnutím v zamestnaní zamestnávateľovi, ktorý zamestnáva viac ako 25% občanov so zdravotným postihnutím z priemerného evidenčného počtu svojich zamestnancov. Zákon o službách zamestnanosti stanovuje mesačnú výšku príspevku.

V roku 2013 bolo prostredníctvom § 56a zákona podporených celkom 261 pracovných miest, z toho **pre osoby vo veku 50 rokov a viac 132 pracovných miest**, čo predstavuje 50,63 % z celkového počtu.

V roku 2014 bolo prostredníctvom § 56a podporených celkom 29 pracovných miest, z toho pre osoby vo veku 50 rokov a viac **17 pracovných miest**, čo predstavuje 58,62% z celkového počtu. V roku 2014 oproti roku 2013 bol pokles podporených pracovných miest o 88,9% a nezamestnaných vo veku 50 a viac rokov o 87,12%.

Príspevok na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov - § 60

Príspevkom na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov sa poskytuje právnickej osobe alebo fyzickej osobe, ak o tento príspevok písomne požiada najneskôr do stanoveného termínu do konca prvého kalendárneho mesiaca štvrtroka nasledujúceho po štvrtroku, za ktorý príspevok žiada. Príspevok sa poskytuje najviac vo výške násobku stanovenej celkovej ceny práce na jedného občana so ZP podľa zákona o službách zamestnanosti.

V roku 2013 bolo prostredníctvom § 60 zákona podporených celkom 7367 pracovných miest, z toho pre **osoby vo veku 50 rokov a viac 3 461 pracovných miest**, čo predstavuje 46,98% z celkového počtu.

V roku 2014 bolo prostredníctvom § 60 podporených celkom 6026 pracovných miest, z toho vo veku 50 rokov a viac 2899 pracovných miest, čo predstavuje 48,11% z celkového počtu. V roku 2014 oproti roku 2013 bol pokles podporených pracovných miest o 18,20% a nezamestnaných vo veku 50 a viac rokov o 16,24%.

Záver

V rámci nástrojov AOTP bolo v roku 2013 aktivizovaných resp. zaradených na vytvorené pracovné miesta alebo podporených v rámci udržania v zamestnaní 287 607 osôb (UoZ) z toho **25 340 osôb (UoZ) vo veku 50 rokov a viac, čo je 8,81 %**.

V roku 2014 prostredníctvom AOTP to bolo 25 574 osôb vo veku do 50 rokov veku (10,69%), čo predstavuje mierny nárast o 234 osôb.